

Årsberättelse

2020

Rogberga

Hembygdsförening

Bilden på framsidan är en gåva som föreningen fått av familjen Rossler. Bilden är fint inramad i ett gammalt fönster och är fotograferad av Arne Rossler. Frågan är bara: "Var är denna bild tagen?".

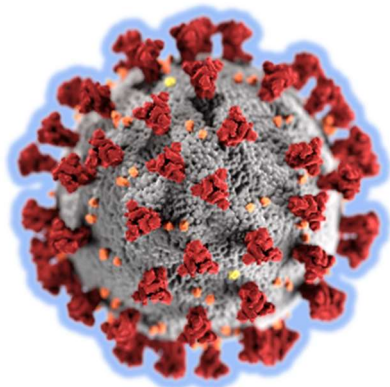
Känner du igen motivet, så är vi tacksamma om du berättar det för någon i styrelsen.

Arne har under sin levnad bidragit med många fina bilder från Rogberga socken. Här är ett par exempel på foton på gårdar och torp som han tagit.

Dessa bilder och många fler kan du se på Hembydsgården

År 2020 är säkert ett år som många i framtiden kommer att minnas som "Corona-året". Vi får hoppas att denna pandemi är övergående.

Många har säkert hört talas om "Spanska sjukan" som härjade för 100 år sedan och som kanske drabbade någon i släkten. Vi får se om 2020 är ett år som blir lika känt i framtiden.

Med anledning av pandemin har föreningens verksamhet varit i det närmaste pausad. Detta kommer att avspegla sig i denna årsberättelse som i år blir tunnare än vanligt.

I början av året hade styrelsen gjort upp en verksamhetsplan med en rad aktiviteter. Av dessa var det inte mycket som gick att genomföra. Här är vad det blev.

- Årsmötet med begränsat deltagarantal.
- Styrelsemöten utomhus eller i rymliga lokaler.
- Underhållsarbete med hjälp av styrelse och föreningsmedlemmar.
- Ekumenisk gudstjänst på Hembygdsgården.
- En gymnastikgrupp har "lånat" gräsmattan för övningar två kvällar i veckan under sommaren.
- Hembygdsgårdens utomhusområde har hela sommaren varit tillgängligt för besökare. Många har passat på att använda trädgårdsmöblerna för att avnjuta sitt medhavda fika.
- En "bya-vandring" med begränsat antal deltagare genomfördes i samarbete med SPF.

Årsmöte

Årsmötet hölls 2020-03-18 i skolans matsal. Huvuddelen av styrelsen och en handfull övriga föreningsmedlemmar deltog och var utplacerade på "Corona-säkert" avstånd.

En tyst minut hölls för de 5 medlemmar som gått bort under året. De bortgångna var: Annie Johansson, Magnus Johansson, Vivi-Anne Redblad, Sölve Roos och Märta Svensson.

Förhandlingarna genomfördes snabbt utan kupper eller andra överraskningar. Samtliga funktionärer omvaldes.

Det planerade föredraget "Tenhults samhälle från då till nu" utgick. Föredraget kan istället ses som film på föreningens hemsida.

Årsberättelse för Rogberga Hembygdsförening verksamhetsåret 2020

Antal medlemmar: 345 (förra året 348)

Styrelsen har haft 10 protokollförda möten.

Styrelse 2020

Ordförande: Göran Gundenäs, vice ordf.: Magnus Carlsson

Kassör: Bertil Andersson, sekreterare: Tage Sundqvist

Ledamöter: Kerstin Alfredsson, Gunnel Kannerling,
Britt-Marie Klang, Cecilia Davidsson, Birgitta Karlsson

Suppleanter: Jan-Eric Wilsson, Kerstin Sjöstrand,
Ing-Britt Evenholm, Marianne Ek, Stefan Håmås

Övriga funktionärer

Revisorer: Jan-Åke Cederlöf, Bo Romedal

Revisorsuppleanter: Ulla-Britt Wacht, Göran Mattson

Valberedning: Monika Stahl (sammankallande), Birgitta Malm,
Ingemar Ström.

Ekonomisk ställning 2020-12-31

Innestående Swedbank:	417 878 kr
Plusgiro:	83 475 kr
Kassa:	1 114 kr
<u>Summa:</u>	<u>502 467 kr</u>
<u>Årets resultat:</u>	<u>8 639 kr</u>

Förberedelser för sommarens aktiviteter.

Det fanns en förhoppning om att det trots allt skulle kunna bli någon verksamhet, om inte annat på sensommaren. Hembygdsgården väcktes därför ur sin vinterdvala enligt normala rutiner.

*Målningen måste underhållas.
Både högt och lågt.*

*Dörrarna till Loppisboden kärvade.
Magnus lyfte hela huset ca 3 cm. Sedan
gick de som dörrarna på en Mercedes.*

*Träd och buskar har växt till
sig och behöver glesas ut.*

*Snart är de förvandlade till
brasved.*

Ekumenisk gudstjänst

Det enda publika evenemanget som varit på Hembygdsgården denna sommar var den ekumeniska gudstjänsten som hölls söndagen 2 augusti.

Sommaren på Hembygdsgården

Från midsommar och fram till i mitten av augusti brukar Hembygdsgården sjuda av liv – midsommarfirande, kaffestuga, hemslöjd, teater etc. Så har det inte kunnat bli detta år eftersom vi måste följa myndigheternas rekommendationer. Merparten av de som brukar vara engagerade tillhör den s.k. riskgruppen.

Det har ändå varit en del liv och rörelse. Många har haft det som utflyktsmål, både enskilda och grupper. Föreningen har ställt ut trädgårdsmöbler. Där har man kunnat sitta och njuta av sitt medhavda fika.

7 maj bjöd Inga Petersson spontant in till ett kalas för att fira Elly Classon som just fyllt 90 år.

Två kvällar i veckan har en gymnastiktrupp använt Hembygdsgårdens gräsmatta för träning.

Sommararbeten

När det inte varit någon annan verksamhet på Hembygdsgården har styrelsen och andra medlemmar passat på att göra saker som inte varit möjliga att göra sommartid när verksamhet pågår.

Klädförrådet som finns på ladans vind togs ut för vädring.

Efter att vinden städats av flyttades kläderna tillbaka och förvaras upphängda i garderober. Skor, hattar och andra tillbehör förvaras mus-säkert i backar och kistor.

Som framgår av bilderna har föreningen en stor samling av kläder. De är både teaterrekvisita och en del av kulturarvet.

Den här huvudlösa damen bor numera på hembygdsgårdens övervåning.

Det är en Tvetta hembygdsdräkt som vi fått som gåva av Gunnel Nordström i Solna.

Hon var sommarbarn i Ödestugu och när hon skulle sy sig en hembygdsdräkt valde hon en från Småland.

Folkdräkter har sitt ursprung ur vilken klädstil man haft i olika delar av landet. Några officiella regler för högtidskläder i olika häradet och socknar fanns inte.

Först i början av 1900-talet började man intressera sig för att försöka skapa unika dräkter för olika områden. Man tog då ofta äldre kläder från trakten som förebild.

På 1950-talet tog man fram denna dräkt enligt tyger som fanns på Rommelsjö Västergård. Den kom då att kallas Tvetadräkten Öggestorpsvarianten. Det finns ytterligare en variant av Tvetadräkten med rött livstykke. Den har sitt ursprung i Barkeryd.

Byavandring

6 oktober anordnades en "bya-vandring" i samarbete med SPF. Med tanke på corona var deltagarantalet begränsat. Ett 15-tal personer deltog.

Tage Sundqvist ledde vandringen och guidade om samhällets bebyggelse.

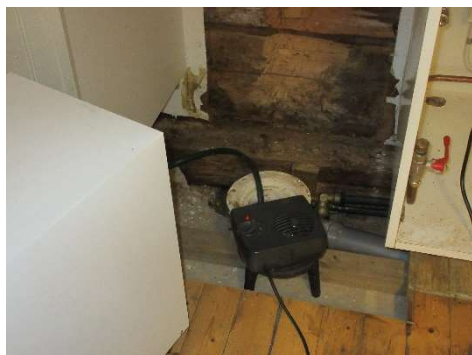
Här står vi vid stationsområdet med Charlottenlunds vackra tornspira i bakgrunden. Vindflöjeln visar byggåret 1901.

Denna bild visar hur huset såg ut när det var nybyggt. Bilden är daterad 1902.

Överraskning på Hembygdsgården.

När det var dags att förbereda Hembygdsgården för vintervila upptäcktes det att det var fuktigt på golvet framför diskmaskinen i köket. En vattenläcka hade uppstått under diskmaskinen.

Vattnet hade trängt ned i trossbotten. Med hjälp av värmefläkt och avfuktare skall det bli upptorkat under vintern, så det kan återställas under våren.

Skadan är anmäld till försäkringsbolaget.

Den plats som vi idag kallar Mickels Plan har genomgått många förändringar under det senaste århundradet.

Innan järnvägen kom på 1860-talet gick landsvägen snett över torget och fortsatte vidare uppför "Petra-lia" dvs dagens Mickels väg.

När järnvägen kom byggdes en ny väg förbi stationen och vidare söderut. I denna korsning gick också järnvägen till

Spexeryds gruva under åren 1905-25. Huset till vänster byggdes i slutet av 30-talet och innehöll då bl.a. Tenhults pappershandel. Till höger ser vi Björkudden, som senare skulle bli huvudbyggnad i vår hembygdsgård.

1943 byter Pappershandeln och Konsum plats. Pappershandeln flyttas längre bort längs Centrumvägen till den plats som många känner som "Monas".

I början av 60-talet skapades "Mickels Plan". Björkudden plockades ned och byggdes upp igen på Hembygdsgården.

Bilden är från ca 1970. Huset till vänster är mejeriet/mjölkkaffären (senare JLS charkuteriaffär).

Runt millenniumskiftet genomgick torget ännu en ombyggnad.

På följande sidor kan du läsa en berättelse om livet på mejeriet. Damen till vänster är artikelförfattaren Björn Tennholts farmor Annie Petersson.

Dunder och brak på gamla Mejeriet

Av Björn Tennholt

Berättelsen om Bror på Högalund och Ruben Andersson, de kraftfulla iskarlarna på gamla Mejeriet.

I äldre tider hade vi varken kylskåp eller frysboxar. Då var uppsågade isblock ur vintersjöarna viktiga för att hålla känsliga matvaror fräscha under längre tid. I viktiga branscher, som exempelvis inom köttvaru- och mejeribranschen, var de livsviktiga. Där staplades isblocken i speciella isstackar fyllda med sågspån för att bevara isen så länge som möjligt inför nästa vintersäsongs.

Två av centralfigurerna inom "ishanteringen" i Tenhult var Bror på Högalund och Ruben Andersson. Två udda figurer som försörjde sig på ströjobb, men som på sitt sätt ändå var viktiga kuggar för att samhällsmaskineriet skulle fungera som vanligt. Tack vare dem kunde mejeriet regelbundet få in ny is till isskåpen i butiken. Utan Bror och Ruben skulle mjölken ha surnat. Farmor Annie Petersson, som drev butiken, hade mycket att tacka dem för.

RIKTIGA KRAFTKARLAR

Både Ruben och Bror var riktiga kraftkarlar. Ruben var nog störst av dem, bred över bringan och rak i ryggen som en gammal officer, så som jag kommer ihåg dem från min uppväxt. Ruben kallades ofta "Tenhults polis" av de lite mera "skämtsamma" Tenhultaborna för sin vana att ständigt ta långa promenader mellan sitt hem, kiosken vid bommarna och Tenhultsjön. Han patrullerade samhället, sades det.

En vacker vårdag var det Bror som stod på tur att bära in nya isblock till butiken. Som vanligt tog han de otympliga och hala isblocken ett och ett i famnen och bar dem lätt bakåtlutande med snabba steg in genom bakingången.

RASERIET GAV NY STYRKA

Efter ett par tröttande rundor började han uppenbarligen känna att isblocket var för tungt. Men isen måste ju in! Han jagade därför upp sig till ett slags raseri: med otäckt förvrängda anletsdrag, munnen vidöppen med tänderna blottade som en ilsken hund, vräkte han sig framåt - men snubblade i hastigheten i förstugan och tappade greppet om det väldiga isblocket, som störtade rakt ned för trappan till butiken. Det vägde väl 30-40 kilo och for som en livsfarlig projektil, rakt in i disken. Isflisorna rök, disken ramponerades, glaskuporna som skyddade bröd och småkakor från flugor sprängdes i småbitar.

Forts på nästa sida....

... forts från förra sidan

CHOCKADE

Som tur var råkade farmor och biträdet Ingeborg för tillfället vara ute i "kylrummet". De blev naturligtvis chockade av ljudet av krossat glas och det allmänna tumultet i butiken. När de insett vad som hänt och överblickat förödelser, sade Ingeborg lugnt och i saklig ton: "Det var la en evig tur i alle fall att han inte rev ned hele butiken".

Bror hade säkert änglavakt med sig. Det fanns vid tillfället inga kunder i butiken, och varken han själv eller farmor eller Ingeborg blev skadade. Hade någon av dem kommit i kläm emellan det fallande isblocket och kunddisken hade det kunnat sluta riktigt illa.

PIILSNER OCH MATSUP

Traditionen efter en mera "normal" ishämtning var att farmor bjöd på en rejäl lunch i Mejeriets stora kök. Den bestod oftast av stekta ägg och stekt korv med potatis. Till detta en pilsner - och ibland en matsup eller två. Ruben var sparsmakad när det gällde starka drycker, men Bror tog sig med belåten min gärna både en och två.

Efter den mättande lunchen blev det dagpengar i handen på de båda iskarlarna. Ruben tittade lite missnöjt på kronorna, vägde dem i den högra storlabben och utbrast: "Ja, det är nog inte så möcke det här för allt det häringa slitet. Och så är man ju bunnen (bunden) också!" Bunden var det värsta Ruben kunde tänka sig. Han hade aldrig haft ett riktigt jobb.

Bror hade bråttom som alltid. Han genade hastigt snett över gatan till gamla Konsum, där han inhandlade en dosa snus. Väl ute på gatan igen vräkte han i sig större delen av dosan på en gång och med svartsnuset rinnande kring munnen ilade han sedan skyndsamt uppför Pettralia för att vila ut efter dagens id.

Denna berättelse grundar sig på farmors och farfars många historier. Jag har själv vid flera tillfällen under min uppväxt träffat de båda herrarna i full aktion. Jag har hört att Bror var en duktig snickare. Både han och Ruben hjälpte emellanåt till med olika sysslor vid Mejeriet och trädgården där.

***Björn Tennholt** växte upp i Jönköping under namnet Björn Petersson. Han flyttade i unga år till Stockholm. Farföräldrarna bodde i Tenhult. Hos dem vistades han mycket under sin uppväxt. Det gav honom många minnen från Tenhult. Han utbildade sig till journalist och ändrade namnet till det mer unika namnet Tennholt.*

Gåvor

Under året har föreningen mottagit följande gåvor:

Mikael Johanson har skänkt en vimpel avsedd att pryda Hembygdsgårdens flaggstång när flaggan inte är i topp.

Gunnel Nordström i Solna har skänkt en hembygdsdräkt. Se sid 10.

Från **familjen Rossler** har föreningen fått den fototavla som pryder årsberättelsens framsida.

I gåvan ingick även denna stol och två bord.

Agneta Rosén har skänkt en mängd klädesplagg och accessoarer från sitt barndomshem på Ljungarps gård.

T.ex. dessa delar av sin mammas brudutstyrel.

Hjördis och Lars-Eric Jonsson gifter sig i Öggestorps kyrka 1949

Värva medlemmar!

Medlemsantalet har under senare åren hållit sig ganska konstant runt 340 medlemmar. Medelåldern är hög. För att föreningen skall kunna leva vidare behöver vi fylla på med nytt friskt blod som kan stötta föreningen.

Vi uppmanar dig som är medlem att värva nya friska krafter, t.ex. dina barn, grannar osv. Då får föreningen möjlighet att leva vidare. Anmälan kan ske via föreningens hemsida eller till kassören Bertil Andersson tel. 0702-630392.

Du medlem som känner för att kunna vara med och bidra med dina tjänster, hör av dig till någon i styrelsen. Du blir kallad när vi behöver dig.

Det är nu vår förhoppning att allt skall bli som vanligt igen, så att vi kan återuppta föreningens olika aktiviteter.

Årsberättelsen sammanställd av Tage Sundqvist. Bilder, om inget annat anges, från författaren eller från föreningens bildarkiv.

www.hembygd.se/rogberga

e-post: rogberga.hbf@dnc.se